

***Tholera decimalis* (gelijnde grasuil)**

Een gewone soort die ik heb voor het eerst in St.Nicolaasga heb gevangen op 16 augustus.

***Agrochola lunosa* (maansikkeluil)**

Abel Jagersma heeft deze soort de laatste jaren rond Woudsend gevangen. Zo was het geen wonder dat ik ook hier in St.Nicolaasga dit jaar die soort heb gevangen. Op 13 september heb ik twee vlinders gevangen en op 27 september nog een. Wat leuk is, dat ik de lichte en de donkere vorm heb gevangen. [foto op pag. 21]

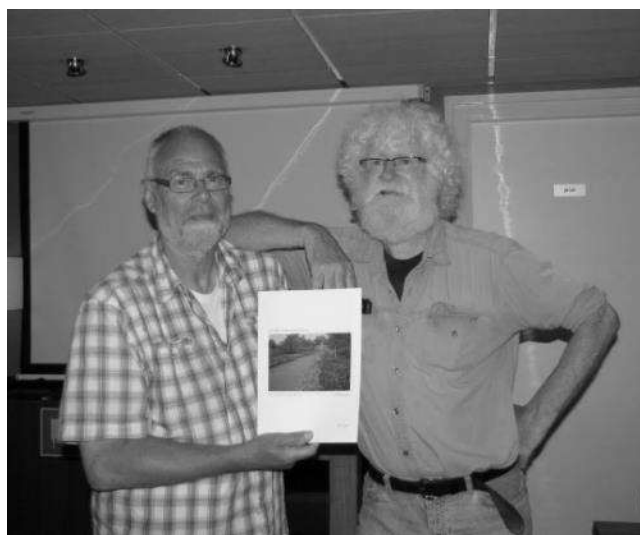
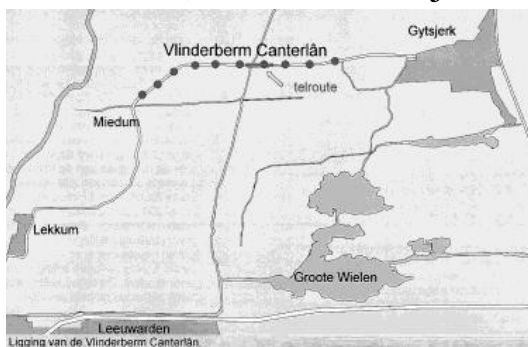
***Chloroclysta miata* (herfstpapegaaitje)**

De vangst van 2013, op 27 september, twee dagen voordat ik naar Engeland ging, had ik een spanner in de lichtval. Eerst dacht ik aan een *Dysstroma truncata* of een *Chloroclysta siterata*, maar het leek heel anders. Snel foto's maken en de vlinder opzetten. Ik stuurde foto's naar Siep, Gerrit en Rob de Vos. Van Rob de Vos kreeg ik een e-mail dat het zeker *C. miata* was. De vlinder is twee keer op Terschelling gevangen (1984 en 2013) en nu voor het eerst op het vasteland in Friesland. (Bron:Noctua databank) [foto op pag. 21]

20 jaar Vlinderberm Canterlân

Gerard Bergsma

Op vrijdag 19 juli 2013 was de Vlinderwerkgroep Friesland uitgenodigd voor de presentatie over twintig jaar (1991-2010) 'Vlinderberm Canterlân' te Gytsjerk. Het project is in 1989 (in het kader van 'het Vlinderjaar 1989') opgestart door de Wielenwerkgroep met initiators Freek Nijland en Dick Goslinga. De Vlinderberm Canterlân bevindt zich ten westen van Gytsjerk richting Miedum langs de Canterlandseweg (aan weerszijden van het fietspad) over een afstand van 2,5 km. Zie kaartje.

Dick Goslinga en Freek Nijland
(foto Gerard Bergsma)

De berm heeft vooral betekenis voor karakteristieke graslandvlinders, die hun eitjes op grassen leggen, zoals Zwartsprietdikkopje, Bruin zandoogje en Hooibeestje. De Vlinderberm behoorde in de jaren negentig tot de monitoringroutes van de Vlinderstichting waar landelijk gezien de meeste Zwartsprietdikkopjes werden geteld. In 1994 won de Wielenwerkgroep voor dit project de Milieuprijs van de gemeente Tytsjerksteradiel.

De Vlinderberm Canterlân heeft gefungeerd als voorbeeld voor soortgelijke projecten in verschillende andere Friese gemeenten. In 2001 verscheen de eerste evaluatie over de eerste tien jaar (rapport ‘*Fladderen langs it Canterlân*’ - *deell*). Met enige vertraging is nu in 2013 de tweede evaluatie verschenen (rapport ‘*Fladderen langs it Canterlân*’ - *deel 2*).

periode	aantal
1991-1995	86
1996-2000	76
2001-2005	81
2006-2010	46

Tabel 1. Aantal tellingen op de vlinder-telroute (500 m) langs de Vlinderberm in de periode 1991-2010.

soort	aantal	voorkeursbiotoop	waardplanten
1 zwartsprietdikkopje	11.574	bloemrijk grasland	grassen
2 klein koolwitje	1.047	overal	raket, kruisbloemigen
3 klein geaderd witje	736	bloemrijk grasland, bosranden	pinksterbloem, kruisbloemigen
4 bruin zandoogje	536	bloemrijk grasland, ruigtes	grassen
5 argusvlinder	502	bloemrijk grasland	grassen
6 hooibeestje	479	schraal grasland	grassen
7 kleine vos	381	overal	grote brandnetel
8 atalanta	195	overal, ook in open bossen	grote brandnetel
9 dagpauwoog	168	overal	grote brandnetel
10 groot koolwitje	89	overal	raket, kruisbloemigen
11 kleine vuurvlinder	66	schraal grasland	schapenzuring, veldzuring
12 bont zandoogje	58	bosranden	grassen
13 distelvlinder	58	overal	akkerdistel
14 landkaartje	19	bosrijke omgeving	grote brandnetel
15 citroenvlinder	17	bosrijke omgeving	vuilboom (sporkehout)
16 koevinkje	13	grasland in bosrijke omgeving	grassen
17 groot dikkopje	13	grasruigten, bosranden	grassen
18 boemblauwtje	10	bosrijke omgeving	vuilboom (sporkehout)
19 oranjetipje	2	bosrijke omgeving	pinksterbloem
20 icarusblauwtje	2	schraal grasland	gewone rolklaver
21 gehakkelde aurelia	1	half open landschappen	grote brandnetel
22 oranje luzernevlinder	1	bloemrijk grasland	niet in de berm aanwezig

Tabel 2. Totale aantallen waargenomen dagvlinders tijdens 289 tellingen van de vlindertelroute in de Vlinderberm in de periode 1991-2010. Aangegeven is welke waardplanten in de berm voorkomen.

soort	trend vlinderberm	landelijke trend
zwartsprietdikkopje	sterke afname	sterke afname
groot koolwitje	stabiel	afname
klein koolwitje	stabiel	stabiel
klein geaderd witje	toename	afname
kleine vuurvlinder	stabiel	toename
atalanta	toename	stabiel
dagpauwoog	afname	afname
kleine vos	afname	afname
bont zandoogje	sterke toename	sterke toename
hooibeestje	stabiel	toename
argusvlinder	sterke afname	sterke afname
bruin zandoogje	afname	stabiel

Tabel 3. Trends van een aantal algemene soorten dagvlinders in de periode 1991-2010.

Het beheer van de berm is vlindervriendelijk; er wordt namelijk rekening gehouden met de levenscyclus en de levensvoorwaarden van dagvlinders. Er wordt gefaseerd gemaaid. In de berm ligt een 250 meter lange telroute die in de periode 1991-2010 van april tot in september bij goed weer (zo mogelijk) wekelijks door Freek Nijland en Dick Goslinga wordt geteld. Totaal zijn bij 289 tellingen (zie tabel 1) binnen de telroute 22 soorten dagvlinders waargenomen met in totaal 15.989 vlinders (zie tabel 2). Buiten de telroute is op 3 augustus 2004 een Kommavlinder gezien, nectar drinkend op akkerdistel. Dit is dan de 23^e soort binnen het territorium van de Vlinderberm.

In tabel 3 van het rapport zijn de trends van de ‘algemene’ vlinders in de Vlinderberm vergeleken met de landelijke trends. Hieruit komt een gemengd beeld naar voren. Sommige soorten (Groot koolwitje, Klein geaderd witje, Atalanta) doen het wat beter en andere soorten (Kleine vuurvlinder, Hooibeestje en Bruin zandoogje) wat minder dan de landelijke trend.

In de uitnodiging stond het volgende: *‘De vlinderberm is één van de oudste initiatieven in Fryslân om openbaar groen de ecologische functie terug te geven die het kan hebben. Voor Gytsjerkers is de Vlinderberm al meer dan twintig jaar een vertrouwde verschijning. De prachtige voorjaarsbloei met fluitenkruid, boterbloemen en veldzuring. In de zomer de vlinders op knoopkruid en koninginnenkruid’.*

Op de presentatiedag werd 's middags begonnen met een korte excursie langs de Vlinderberm. Het was prachtig weer met een stevige wind uit noordoostelijke richting. Freek Nijland gaf tijdens de wandeling uitleg aan de groep genodigden. Na de excursie was er een gezellige bijeenkomst in Brasserie 'De Canterlanden' in Gytsjerk, waar het rapport '*Fladderen langs it Canterlân*' - deel 2 door Freek middels lichtbeelden werd gepresenteerd.

Bronvermelding: Rapport '*Fladderen langs it Canterlân*' - deel 2.